

Djurägar- information

TEXT: **ÅSA FRYKMAN**, leg vet, Antagon AB, Kårarp, 590 48 Vikingstad

EVA KORNHALL, Advokat, Advokatfirman Kornhall, Nedre Slottsgatan 6, 753 09 Uppsala

BESIKTNINGEN

Besiktning av häst sker oftast inför köp/försäljning. Målet med besiktningen är att ge köparen tillräcklig information för att fatta ett välgrundat beslut om eventuellt köp. Den som beställer och betalar för undersökningen har rätt till den information som framkommer. Innan affären är genomförd har säljaren ensamrätt att besluta kring de undersökningsformer hästen blir föremål för. Den information som veterinären sedan tidigare har om hästen kan i vissa fall omfattas av tystnadsplikt gentemot säljaren. Skulle säljaren inte medge att sådan information delges köparen kan veterinären inte utfärda intyg, och måste då avstå från besiktningssuppletet.

Ofta kan säljaren ha fördel av att låta besiktiga hästen före annonsering. På så sätt undviks i regel att oväntade fynd gör både säljare och köpare obehagliga till mods. Denna besiktning kan också ligga till grund för en uppdatering av hästens försäkringsvärde. Under försäljningsprocessen belastas hästen ofta mer än vanligt, då den provrids av obekanta ryttare. Det är viktigt att låta hästen återhämta sig innan köparen sedan låter göra sin besiktning.

Vid beställning av besiktning med det rekommenderade beställningsformuläret besvarar båda parter de respektive frågor som följer. Såväl köpare som säljare bör ha tagit del av djurägarinformationen, och vid tveksamheter diskuterat med varandra och veterinären innan den undertecknas. Det är alltid en fördel om både köpare och säljare kan delta vid undersökningen för möjligheten att klargöra betydelsen av fynd som noteras.

VETERINÄRENS UNDERSÖKNING

Hästen kommer att bli föremål för följande kliniska undersökningsmoment: Kontroll av rörelseapparaten med longering och böjprov, kontroll av hud, muskulatur, skelett och leder, kontroll av luftvägar och andningsljud samt hjärta och blodcirkulation, kontroll av ögon, öron och munhåla, samt kontroll av könsorgan.

Detta kan därefter kompletteras med till exempel utökad munhåleundersökning, endoskopi av luftvägar (svalg och luftstrupe med fiberoptik), röntgen- och ultraljudundersökning. Även rid- eller körprov kan ibland bli aktuellt. En del av de utökade undersökningarna förutsätter att hästen sederas (tillförs lugnande medel).

Alla undersökningar fastställer hästens hälsostatus vid det aktuella undersökningstillfället. Det är däremot inte veterinärens uppgift att bedöma hästens talang eller kapacitet för ett visst arbete. Det är viktigt att komma ihåg att hästen är en levande varelse som kan drabbas av sjukdom och skada när som helst under livet. Oavsett hur noggrann en undersökning är kan vissa defekter eller olater vara omöjliga att upptäcka. Krubbitning, vävning, säsongsbundna allergiproblem från luftvägar, samt tarmsjukdomar är problem som endast visar sig i viss miljö, eller i vissa situationer.

SÄLJARENS DEKLARATION

En del av den information veterinären behöver för bedömning av undersökningsfynd kan bara tillhandahållas av säljaren. Därför rekomen-

deras att säljaren besvarar frågorna i beställningsblanketten, och med sin namnteckning bekräftar informationen. Partisk eller felaktig information försvårar veterinärens arbete. Det är uppdragsgivarens ansvar att all väsentlig information om hästen finns tillgänglig vid undersökningen. Hästens pass ska alltid finnas med vid besiktning.

KÖPARENS DEKLARATION

Frageställningar som dyker upp i samband med att köparen inspekterar och i förekommande fall provrider eller provkör hästen, kan vara av stort värde vid besiktningen och ska därför förmedlas till undersökande veterinär.

BESIKTNING I AMBULANT PRAKTIK (SÅ KALLAD GÅRDSBESIKTNING)

Sker besiktningen i stallmiljö måste uppdragsgivaren i förväg förbereda plats för longering, helst på både fast och mjukt underlag, samt en plats med hårt underlag där rörelseundersökning med böjprov kan utföras under säkra former. Undersökningsplatsen måste ha tillfredsställande belysning. Hästen ska hanteras av vuxen person med hästvana, då veterinären kan hållas ansvarig om minderårig medhjälpare kommer till skada.

DOPNINGSPROV VID BESIKTNING

Den som avser köpa en häst kan ibland ha önskemål om dopningsprov i samband med undersökningen. Vid dessa tillfällen erbjuder SVA ett analyspaket avseende smärtstillande substanser såsom kortison och andra anti-inflammatoriska mediciner.

Blodprov avspeglar bäst pågående medicinering, medan urinprov speglar behandling som utförts de senaste veckorna.

Vid önskemål om sådan undersökning måste uppdragsgivaren i förväg kontakta besiktigande veterinär för beställning av provtagningsmaterial. När provet tas bör såväl köpare som säljare eller representant för dessa vara närva-

rande, då detta påverkar bevisvärdet vid en eventuell tvist. Provet sänds direkt till laboratoriet för analys.

FÖRSÄKRING AV HÄST

Beträffande de tillfällen då besiktningen ska ligga till grund för en försäkring är det viktigt att känna till följande: Fynd som av besiktigande veterinär bedöms saknas eller ha mycket liten betydelse för hästens användbarhet, kan ändå medföra en reservation i försäkringen. Här gör försäkringsbolaget sin egen riskbedömning för framtida kostnader, och de har ibland egen eller från annat bolag inhämtad information om tidigare skador.

För en befintlig försäkring tillkommer i regel reservation endast då försäkringsbeloppet höjs, och avser bara den förhöjda delen. Vid byte av försäkringsbolag övergår risken till det nya bolaget och en reservation kan komma att omfatta hela försäkringsbeloppet.

KÖPLAGSTIFTNING OCH KONTRAKT

Den lagstiftning som är aktuell är dels Köplagen (1990:931) och dels Konsumentköplagen (1990:932). Köplagen är dispositiv, vilket innebär att parterna i princip kan avtala vad som helst. Det finns dock en begränsning och den finns i 36 § lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrätts område. Oskäliga avtalsvillkor kan jämkas vid en tvist.

Köplagen är tillämplig om det rör sig om ett köp mellan två konsumenter, eller mellan två näringsidkare eller när en konsument säljer till en näringsidkare.

Av 4 § Köplagen framgår att lagen inte gäller i fall då Konsumentköplagen (1990:932) är tillämplig. Paragrafen syftar i första hand till att säkerställa tillämpligheten av de tvingande reglerna i Konsumentköplagen. Gränsdragningen har sedan 1 juli 2002 väsentligt större betydelse än tidigare, eftersom Konsumentköplagen ändrats i betydande avseenden till följd av ett EG-direktiv (1999/44/EG). Regeln innebär att Köplagen över huvud taget inte är

tillämplig på sådana köpavtal som omfattas av Konsumentköplagen.

Något som många missar är att Köplagen inte gäller i de fall då det är ett köp mellan två privatpersoner, men affären har förmedlats av en näringsidkare i dennes yrkesmässiga verksamhet på uppdrag av säljaren. I dessa fall gäller istället Konsumentköplagen och då ansvarar såväl den säljande privatpersonen som den förmedlande näringsidkaren för säljarens skyldigheter enligt köpavtalet.

De viktigaste skillnaderna är att man som konsument har betydligt längre tid på sig att reklamera ett hittat fel. I Köplagen är uttalat att en reklamation måste ske inom skälig tid. Detta innebär att en reklamation måste lämnas snarast möjligt och det finns flera rättsfall som visar att tidsmarginalen är kort. Är man konsument har man, enligt 23 §, minst två månader på sig från det att man upptäckt felet. En annan viktig skillnad är placeringen av bevisbördan för att det verkligen förelåg ett fel på hästen vid avlämnandet. Är det ett vanligt köp har köparen den fulla bevisbördan, men i ett konsumentköp gäller under sex månader så kallad omvänd bevisbörda. Det senare innebär att ett fel som visat sig inom sex månader enligt 20 a § ska anses ha funnits vid avlämnandet om inte annat kan visas, det innebär att säljaren måste bevisa att hästen var i avtalsenligt skick.

Allmänt kan man säga att en konsument jämfört med en vanlig köpare har betydligt längre tid på sig att hitta vad det är för fel såväl som att bestämma sig för vilken påföljd man önskar göra gällande.

En annan viktig skillnad är att möjligheten att skriva in en "befintligt skick klausul" i ett konsumentköp är kraftigt beskuren. I 17 § regleras nämligen att även om en vara har sålts i "befintligt skick" eller med ett annat liknande allmänt förbehåll, ska den anses felaktig om den är i sämre skick än köparen, med hänsyn till varans pris och övriga omständigheter, med fog har kunnat förutsätta.

Ett gott råd till båda parter är att vara noga i samband med att affären görs upp. Det är väldigt lätt att kryssa i rutor på ett förtryckt formulär utan närmare eftertanke. Tvister kan und-

vikas om man dels är noga med att ange på vilka villkor affären görs upp, dels att köparen verkligen får tillgång till all tänkbar information om hästen. Sådant som köparen vetat om före köpet kan nämligen i princip aldrig åberopas som stöd för ett prisavdrag eller en hävning.

En annan skillnad i de två lagarna är kraven på att låta undersöka hästen. Det finns visserligen ingen undersökningsplikt ens enligt Köplagen, men om köparen enligt 20 § 2 st. Köplagen har undersökt hästen "eller utan godtagbar anledning underlåtit att följa säljarens uppmaning att undersöka den, får han inte som fel åberopa vad han borde ha märkt vid undersökningen, om inte säljaren har handlat i strid mot tro och heder".

För en konsument gäller endast att man inte kan åberopa ett fel som man kände till. Detta baserat på att hästen då är i avtalsenligt skick.

En viktig detalj att känna till är att om säljaren överlämnar ett veterinärintyg där hästen anges vara utan anmärkningar kan detta betraktas som en utfästelse om felfrihet hos hästen.

ANSVAR FÖR DET UTFÄRDADE INTYGET

Veterinärens ansvar för utfärdat besiktningsintyg begränsas till att omfatta ägare/säljare samt köpare. Denna ansvarsbegränsning är motiverad av att en veterinärbesiktning får anses vara en "färskvara". Ansvaret för intyget begränsas till köpeskilling för hästen, dock maximalt 2 basbelopp.

BEKRÄFTELSE Undertecknade säljare och köpare bekräftar att vi tagit del av informationen ovan.

SÄLJARE

Namn:

Adress:

.....

Datum:

Namn-teckning:

KÖPARE

Namn:

Adress:

.....

Datum:

Namn-teckning: